

Espanya: bombolla de deute públic?

Espanya ha triplicat el seu deute públic des de 2008: no ha aprofitat els tipus d'interès baixos per desendeutar-se, sinó per a tot el contrari

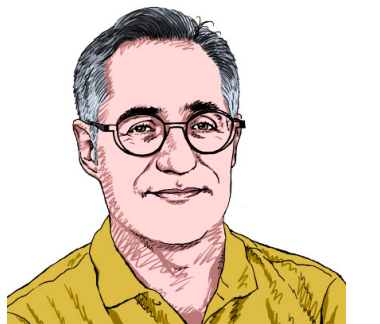
“**L**a mare de totes les bombolles serà la bombolla del deute públic”, va dir l'economista Nouriel Roubini quan va veure que, per fer front a la crisi financera de 2008, molts governs van començar una cursa desenfrenada d'increment de despesa, de dèficit i de deute públics.

L'Estat espanyol en els darrers deu anys presenta un endeutament del sector públic de rècord: de 2008 a 2018 ha triplicat el deute! En volum, aquest deute ha passat de 440.000 milions d'euros a quasi 1,2 bilions d'euros en aquests deu anys.

En percentatge del PIB, que és com s'acostumen a referir les magnituds macroeconòmiques per poder fer comparacions entre països i entre períodes, el deute públic espanyol s'ha triplicat: de representar un 36% del PIB espanyol de 2008 va tancar el 2018 representant gairebé el 100% del PIB. Espanya ha triplicat el seu deute públic des de 2008: no ha aprofitat els tipus d'interès baixos per desendeutar-se, sinó per a tot el contrari.

Això és especialment greu en el context europeu. A Alemanya, per exemple, on tots els partits polítics han criticat per diferents motius les polítiques monetàries expansives del Banc Central Europeu de 2015 ençà (compra de deute públic i privat, tipus d'interès zero), han aprofitat aquests anys d'expansió extraordinària de la quantitat de diner per reduir el seu deute públic: ha disminuït entre 2008 i 2018 del 80% al 60% del PIB!

Aquest fet no ha estat incompatible amb polítiques socials expansives: les pensions, per exemple, han augmentat a Alemanya un 4% de mitjana des de 2016, cosa

RAMON TREMOSA
@ramontremosa

que ha proporcionat un notable guany real de poder adquisitiu als pensionistes, atès que la inflació ha estat de l'1% anual.

Polítics alemanys de tots els partits recorden sovint que un excés de deute públic retalla la sobirania d'un país. També es justifica a Alemanya la reducció del deute públic per facilitar “l'acumulació de municció”: quan l'economia va bé és quan cal reduir l'endeutament públic, i així es podrà incrementar quan l'economia entri en recessió: llavors es podrà suplir amb despesa i inversió públiques la pèrdua de dinamisme econòmic dels agents privats (consum i inversió).

A Espanya, en canvi, el Govern de Sánchez ha mantingut la política fiscal expansiva per afrontar còmodament el cicle electoral de 2019, a risc de repetir l'experiència

del president Zapatero de fa 10 anys.

Llavors, com ara, s'observaven símptomes evidents de desacceleració econòmica després d'uns anys molt expansius. Si ara vingués una crisi forta com al 2008, l'Estat espanyol ja no tindria la mateixa capacitat d'endeutament (“municció fiscal”) que va tenir llavors.

Hi ha encara un altre agreujant: els bancs centrals de tot el món també han esgotat la seva “municció monetària”. Ja no es podran abaixar tipus d'interès (fa temps que són situats a nivell zero) i tampoc tindran efecte noves polítiques de compra de deute públic i privat, ja que s'ha fet servir generosament també en els darrers anys.

Avui l'Estat espanyol viu de renda en el sentit que, tot i haver triplicat el seu deute públic, els baixos tipus d'interès mantenen la despesa financera en uns nivells assumibles. Si pugem els tipus d'interès, però, i atès el caràcter prioritari que PP i PSOE van atorgar al pagament del deute públic (reforma de la Constitució espanyola de 2010), llavors caldrà retallar altres partides per fer front al creixent pagament d'interessos.

L'experiència dels darrers anys ens diu que a Espanya, quan cal retallar despesa pública, tot l'esforç recau en autonomies i ajuntaments: la despesa social és menys important que la despesa militar i la inversió de l'Estat, que realitza el Govern central.

I quan caldrà apujar tipus d'interès? Mentre no pugui la inflació no cal patir. Però recordem que, com va definir molt bé Paul Krugman, la inflació és un volcà inactiu.

Eurodiputat independent pel PDeCAT